

ET

ET

ET

EUROOPA KOMISJON

EUROOPA LIIDU
VÄLISASJADE JA
JULGEOLEKUPOLIITIKA
KÕRGE ESINDAJA

Brüssel 14.4.2011
KOM(2011) 205 lõplik

ÜHISARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

AOMEN: 2010. AASTA ARUANNE

AOMENI ERIHALDUSPIIRKOND: 2010. AASTA ARUANNE

SISSEJUHATUS

Alates Aomeni üleandmisest Mandri-Hiinale üksteist aastat tagasi on Euroopa Komisjon Aomeni erihalduspiirkonna majanduslikku ja poliitilist arengut tähelepanelikult jälginud, et täita 1999. aastal Euroopa Parlamendi ees võetud kohustust koostada kõnealuse arengu kohta iga-aastaseid aruandeid. Käesolev aruanne käsitleb 2010. aastat.

Euroopa Liidu suhted Aomeniga tuginevad ühistele väärtustele, Euroopa pärandile ja ühistele huvidele sellistes valdkondades nagu majandus, keskkond, haridus ja kultuur. 2010. aastal arenesid kahepoolsed suhted 1992. aastal sõlmitud kaubandus- ja koostöölepingu raames positiivselt.

EL tunnustab põhimõtte „üks riik, kaks süsteemi” rahuldavat rakendamist 2010. aastal kooskõlas Aomeni erihalduspiirkonna põhiseadusega; Aomeni elanike põhiõigusi ja vabadusi on üldiselt austatud. EL loodab Aomeni põhiseaduse raamistikus näha edusamme suurema demokraatia suunas.

POLIITILINE ARENG

2010. aasta oli Aomeni uue valitsusjuhi Fernando Chui ametisoleku esimene aasta. 16. märtsil tehtud poliitilises pöördumises rõhutas Chui, et tema valitsuse prioriteetide hulka kuuluvad inimeste elatustaseme parandamine, sotsiaalne stabiilsus, majanduse mitmekesistamine, Aomeni tööstuse ajakohastamine ja kasiinosektori kindlustamine. Aomen tihendaks oma koostööd ka Pärlijõe suudmealaga ja Taiwaniga ning oleks terve maailma portugali keelsete riikidega tehtava koostöö ja kultuurivahetuse platvormiks.

2010. aastal tihenesid kontaktid Taiwaniga. Chui kohtus Wu Poh-hsiung'i, Taiwan valitsuspartei Kuomintang (KMT) auesimehega, viimati nimetatu külaskäigul Aomenisse. Septembris järgnes sellele Cheong U, Aomeni sotsiaal- ja kultuuriministri külaskäik Taiwanis, et parandada üksteisemõistmist ja edendada kultuurivahetust.

Aomen on suurendanud jõupingutusi enda reklaamimisel Hiinasse avaneva väravana portugali keelsetele riikidele ning hiina- ja portugali keelsete riikide koostöö platvormina. Novembris korraldas Aomen Hiina ja portugali keelsete riikide vahelise majandus- ja kaubanduskoostööfoorumi kolmanda ministrite konverentsi. Foorum loodi 2003. aastal tema liikmete vaheliste sidemete tugevdamiseks. Foorumil osales Hiina peaminister Wen Jiabao.

Ühe aasta möödumisel pärast riikliku julgeoleku seaduse vastuvõtmist on Aomeni demokraatiat pooldavad seadusandliku kogu liikmed ja inimõiguste organisatsioonid väljendanud muret, et seadust võidakse kuritarvitada Aomeni kodanike põhiõiguste ja kodanikuvabaduste kahjustamiseks. EL märgib murega, et 2010. aastal, nagu ka 2009. aastal, ei ole Aomeni lubatud mitut Hongkongis baseeruvat ajakirjanikku ja VVODE liiget. EL kordab, kui tähtis on Aomeni erihalduspiirkonna põhiseadusega tagatud põhiõiguste ja -vabaduste säilitamine.

MAJANDUSARENG¹

2010. aastal väljus Aomen jõuliselt finantskriisist, kusjuures selle mõju majandusele jäi minimaalseks. SKP kasv 2010. aasta kolmandas kvartalis oli 2009. aasta sama kvartaliga võrreldes 27,1 % suurem. Elavnemise veduriteks olid turismi- ja hasartmängusektorid, kusjuures suurimaks osaks Aomeni turistidest (53 %) said Mandri-Hiinast pärit külastajad. Hasartmängusektori brutotulu saavutas rekordtaseme, suurenedes 2010. aastal 58 % võrra, 188,3 miljardi pataakani. Aomen säilitas oma positsiooni maailma suurima kasiinoturuna, mille suurus ületab tema lähemate konkurentide oma nüüd märkimisväärselt.

Taastumine ei olnud aga täielik. Investeeringud vähenesid aasta jooksul jätkuvalt. Madala välismaise nõudluse ja väheneva tootmisbaasi tõttu jäi kaupade eksport endiselt kehvaks. 2010. aasta inflatsioonimäär oli 2,81 %. Teenuste sektori kiire laienemise tõttu oli olukord tööturul pingeline. Töötuse määr langes 2010. aastal 2,8 %-ni, mis on möödunud aastakümne madalaim näitaja. Jätkusuutliku majandusarengu pudelikaelaks said piiratud inimressursid. 2010. aasta lõpus oli mitteresidentidest töötajaid kokku 75 000, mis moodustas töötajate koguarvust 22 %.

Aomeni erihalduspiirkonna valitsus jätkas jõupingutusi majanduse mitmekesistamiseks. Valitsus lubas taltsutada kasiinosektori liigset kasvu, piirates kasiinode, mängulaudade ja mänguautomaatide arvu. Eesmärk on kehtestada Aomen rahvusvahelise konverentsikeskusena, edasi arendada kohtumiste, algatuste, konverentside ja messide (MICE) majandusharu ning loov- ja kultuuritööstust. Poliitiliste meetmete sõnastamiseks ja koostööpartnerite väljaselgitamiseks loodi vastavate tööstusharude komiteed.

Aomeni majandusintegratsioon Hiinaga tihenes jätkuvalt, see toimus tihedamate kaubandus- ja majanduskoostöösidemete kaudu Zhuhai linna ja Guangdongi provintsi valitsustega. 28. mail 2010 allkirjastati Aomeni ja Hiina vaheline tihedama majanduspartnerluse kokkuleppe (CEPA) seitsmes lisa. Värskeima lisa alusel andis Hiina Aomeni ettevõtjatele hõlpsama juurdepääsu äritegevusele kokku 43s teenustesektoris. Kaubanduse ja investeeringute soodustamise alal lubasid mõlemad valitsused tugevdada hariduse, kultuuri, innovatsiooni, keskkonna ning konverentside ja messide valdkondade koostööd. Meetmete eesmärk oli Aomeni majandusarengu elavdamine ja integratsioon Mandri-Hiinaga. Kaubavahetus on alates 1. jaanuarist 2006 täielikult liberaliseeritud.

Provintsi tasemel hakkasid Aomen ja naabriks olev Guangdongi provintsi tegema ettevalmistavat tööd koostöö raamlepingu sõlmimiseks, mille eesmärgiks on parandada kahe omavalitsuse sotsiaalmajanduslikku integratsiooni. Kokkulepe aitaks mitmekesistada ka Aomeni majandust ja parandada CEPA rakendamist.

Aomeni geograafilise jurisdiktsiooni laienemine Hengqin'i saarele on Aomeni, Guangdongi ja Zhuhai vaheline katseprojekt. Aomen rentis Zhuhailt 2049. aastani 5 km² suuruse krundi Hengqini saarel. University of Macau kasutab 1 km², mis asub Aomeni jurisdiktsiooni all. Käimas on planeerimistöö ülejäänud krundi kasutamiseks tööstusparkina. Guangdongi, Zhuhai ja Aomeni valitsused on üles näidanud suurt huvi Hengqini ühise arendamise vastu. ELi esinduse juhid külastasid krundi septembris.

¹ Andmed Aomeni majanduse kohta pärinevad Aomeni erihalduspiirkonna valitsuse statistika- ja rahvaloendusameti avaldatud ametlikust statistikast.

Pärast seaduse 20/2009 (Aomeni erihalduspiirkonna ja teiste maksujurisdiiktsioonide vahelise teabevahetuse kohta) jõustamist 11. augustil 2009 allkirjastas Aomen 2010. aastal Cabo Verde, Mosambiigi, Belgia, Portugali ja Hiinaga OECD mudelile vastavad topeltmaksustamist käsitlevad lepingud.

ELI JA AOMENI KOOSTÖÖ

ELi ja Aomeni vahelised kahepoolsed suhted arenesid 2010. aastal jätkuvalt positiivselt. Põhieesmärk on ELi ja Aomeni vahelise koostöö tõhustamine, mis oli ka 9. juulil 2010 Brüsselis toimuva ELi ja Aomeni ühiskomitee kohtumise arutelude fookuses.

Ühiskomitee kohtumisel vaatasid kaks poolt läbi oma suhte hiljutised arengud ja analüüsisid oma koostööd, sealhulgas hiljuti, 2010. aasta märtsis käivitunud ELi ja Aomeni õiguskoostöö projekti, mille eesmärk on, pärast sarnase projekti lõpuleviimist 2007. aastal, tugevdada Aomeni õigussüsteemi ja avalikku haldust ning parandada juriidilisi ja kohtute ekspertteadmisi.

Pooled väljendasid oma valmisolekut uurida uusi koostöövaldkondi näiteks keskkonnakaitse, teadusasutustevahelise ja kultuurivaldkonna kogemustevahetuse ning muude kaubandus- ja majandusküsimuste vallas. Euroopa Komisjon kasutas käesoleva aasta kohtumisel võimalust väljendada oma soovi näha edusamme ka teistes valdkondades, näiteks tsiviilennunduses ja hoiuste maksustamises. Euroopa Komisjon rõhutas maksunduse valdkonna hea valitsemistava tähtsust ning tervitas Aomeni jõupingutusi OECD läbipaistvus- ja teabevahetusstandardi rakendamisel, kutsudes Aomeni ühtlasi üles tegema edasisi jõupingutusi samaväärsete meetmete kehtestamiseks, mis EL on võtnud säästude direktiivi alusel selleks, et tagada ELi investorite puhul hoieuseintresside maksustamine vastavalt nende elukohaliikmesriigi eeskirjadele.

Hongkongile ja Aomenile suunatud ELi äriteabeprogramm on osutunud kasulikuks vahendiks teadmiste jagamise ja vastastikuse mõistmise edendamisel Aomeni ja ELi vahel. ELi ning liikmesriikide ja Euroopa ettevõtjate osalemine koos ühise ELi paviljoni ja esinejatega on suurendanud ELi nähtavust eriti Aomeni seisukohast. See on toimunud ka Aomeni ja ELi ärikogukondade hea võrgustikuna. Aomenis asuva tööstuse aktiivsem osalemine ELi äriteabeprogrammi raames toetatavates erinevates tööstusharude ettevõtlusnõukogudes aitaks paremini mõista ettevõtlusprobleeme ja -huve.

ELi ja Aomeni suhteid on parandanud ka inimeste tihedamad suhted Euroopa ja Aomeni vahel. Aomeni ülikoolid ja üliõpilased osalevad aktiivselt Erasmus Mundus programmis ja toetatakse nende osalemist 2010. aasta Erasmuse projektis, mille eesmärk on laiendada Euroopa ja Aomeni ülikoolide ja üliõpilaste vahelisi vahetusi ja mobiilsust, et süvendada meievahelist arusaamist üksteisest. EL on jätkuvalt toetanud Jean Monnet' õppetooli University of Macaus ja mitut edukat Jean Monnet' konverentsi, mida peeti kogu aasta vältel. Terve 2010. aasta jooksul jätkus ka Aomeni konverentsitõlkide koolitamine ELi poolt.

2010. aastal tihenesid Aomeni ja Euroopa Komisjoni tippametnike kontaktid nii Brüsselis, mida haldus- ja justiitsminister Florinda Chan külastas juulis, kui ka Aomenis, mida volinik Semeta külastas augustis, et arutada tollikoostööd ja maksustamise head valitsemistava ning kinnitada ELi suurt huvi Aomeniga konkreetse koostöö alustamise vastu hoieuseintresside valdkonnas.

Kõik kõnealused mõttevahetused ja dialoogid peaksid jätkuma 2011. aastal. Eelkõige ootab Euroopa Komisjon läbirääkimisi, et kaasata tsiviillennunduse valdkonna horisontaalne kokkuleppesse EÜ määramissäte. Suuremal arvul tuleks ette võtta inimestevahelisi tegevusi, et parandada teadmisi ja arusaamist nii Euroopa kui ka Aomeni poliitikast ja kultuurist.

Euroopa Komisjon jätkab põhimõtte „üks riik, kaks süsteemi” rakendamise toetamist Aomeni erihalduspiirkonnas ning sel eesmärgil poliitilise, institutsioonilise, majandusliku ja sotsiaalse arengu jälgimist Aomeni erihalduspiirkonnas.